लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण
(लैससास) नीति २०७७

गगाजमुना गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

वागमतीप्रदेश, नेपाल

लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) नीति २०७७

१. परिचय

वि.सं. २०७२ मा जारी नेपालको संविधानमा राज्यकानिर्देशक सिद्धान्तहरू अन्तर्गत नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता र स्वाधीनतालाई सर्वोपरि राख्दै नागरिकको जीउ, धन, समानता र स्वतन्त्रताको संरक्षण गरी कानूनको शासन, मौलिकहक तथा मानवअधिकारका मूल्य र मान्यता, लैंगिक समानता, समानुपातिक समावेशीकरण,सहभागिता र सामाजिकन्यायको माध्यमबाट राष्ट्रिय जीवनका सबै क्षेत्रमा न्यायपूर्ण व्यवस्थाकायम गर्ने उल्लेख छ । अत यसगाँउपालिकाकाले बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुत्त विशेषतालाई आत्मसाथगर्दै वर्गीय जातीय, लैङ्गिकविभेद र सबै प्रकारका जातिय छुवाछुतको अन्त्य गरी न्यायपूर्ण समाज स्थापना गर्ने, लैङ्गिक समानता, समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समता मूलकसमाजको निर्माण गर्न जरुरी छ ।

गंगाजमुना गाउँपालिका एक बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक एवम् बहुसाँस्कृतिक गाउँपालिकाहो । प्रत्येक समुदाय,जातजातिहरुको समानुपातिक,सन्तुलित र न्याय सँगत प्रगति हुन सके मात्रै गाउँपालिकमा दिगो शान्ति र उन्नति प्रत्याभूत हुन्छ । हाम्रो समाजमा विद्यमान लैङ्गिक,जातीयअसमानता, विभेदयुक्त व्यवहार र मान्यता, महिला हिंसातथा उत्पीडन, गरिवी जस्ता विसंगतिहरुलाई निरुत्साहित गर्न गाउँपालिका द्धारा सरकारी, गैर सरकारी क्षेत्र, निजी क्षेत्र तथानागरिक समाज र दातृ निकाय समेतको सहयोग परिचालन गरी कार्यहरु हुदै आइरहेका छन्।

यस भूभागमा बसोवास गर्ने सामाजिकवा साँस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित, आदीवासीजनजाती, उत्पिडितवर्ग, लैङ्गिकतथा यौनिकअल्पसंख्यक, वालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गताभएका व्यक्ति, असक्त वा असहाय, आर्थिकरुपले विपन्न यस भूभागमा वसोवास गर्ने नागरिकहरुको संरक्षण, सशक्तिकरण वाविकास परिकल्पनाको साथ**लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७७**लाई पारित गरी जारी गरिएको छ ।

२. गाँउपालिकामा लैससासको अवस्था

लैससास सम्वन्धीअन्तरराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय तहमा रहेका नीतिगतव्यवस्थाहरुको प्रभावकारी रुपमाकार्यान्वयन गर्न यस गाउँपालिकामा लैससासलाई नीतिगत रुपमा प्राथमिकतामा राखिएको छ । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरुमा लक्षितवर्गको लागि छुट्टै बजेट तथाकार्यक्रमको व्यवस्था गरीएको छ । अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा जेष्ठ नागरिकहरुकालागि परिचयपत्र वितरण गरिएको छ । हिंसाजन्य घटना पिडितको लागिगाउँपालिका स्तरबाट सहयोगको व्यवस्थाभइरहेको छ । महिलातथा सामाजिक वा आर्थिक रुपमा वहिष्करणमा रहेका नागरिकहरुकालागि सशक्तिकरण कार्यक्रमहरु संचालन गरिएका छन् ।

३. लैससासकोनीतिको आवश्यकता

लैससासको क्षेत्रमा नीतिगत तथा व्यवहारिक तवरबाट सुधारका पहलहरू भएता पनि दलित, महिला, अपाङ्गताभएकाव्यक्ति, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक तथा आदिवासी जनजाति र विपन्नवर्ग लगायत आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि रहेका नागरिकहरुको सामाजिक तथा आर्थिक जीवनमा उल्लेख्य सुधारहरू हुन सकेको छैन । सबै लक्षितवर्ग हरुलाई संगठित गर्न सकिएको अवस्था छैन । लक्षितवर्गमा

अधिकार र विद्यमान कानुनी व्यवस्थाहरुको सम्बन्धमा जानकारीको कमी रहेको छ । निर्णायक तहमा महिला तथा लक्षितवर्गको अर्थपुर्ण सहभागिता हुन सकेको छैन् । प्राथमिकतामा रहेका लक्षितवर्गका कार्यक्रमको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुन सकेका छैन । दलितहरु माथि हुने जातिय छुवाछुत लगायतका भेदभाव कायमै रहेको छ । बालश्रम तथा बालविवाहको अभ्यास कायम रहेको छ । गाँउपालिका तहमा लैससासलाई नीतिगत रुपमा सम्वोधन गर्दै संरचना, कार्यक्रम र अभ्यासमा लैससास मैत्री अभ्यासलाई अवलम्वन गर्नका लागि लैससास नीतिको आवश्यकता रहेको छ ।

४. सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु

४.१ सोचः

भेदभावमुक्त, समतामूलक, समृद्ध र न्यायपूर्ण समाजको निर्माण गर्ने ।

४.२ लक्ष्य :

लैङ्गिक, जातिय, वर्गिय सशक्तिकरण र मुलप्रवाहिकरण गर्दै सबै खालका विभेद र हिंसाको अन्त्य गर्ने ।

४.३ उद्देश्यहरु :

(क) सामाजिक वा आर्थिक रुपमा वञ्चितिकरणमा रहेका समुहहरुको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनैतिक सशक्तिकरण र आधारभुत अधिकारहरुको सुनिश्चित गर्ने ।
(ख) लैङ्गिकता, जात जस्ता आधारमा हुने हिंसा, भेदभाव र वहिस्करणको अन्त्य गर्ने ।
(ग) राजनैतिक, आर्थिक, सार्वजनिक लगायत सम्पूर्ण निर्णायकतहमा महिला र सामाजिक तथा आर्थिक रुपमावञ्चितीमा रहेका समुदायहरुको अर्थपूर्ण समानुपातिक सहभागिता र समान पहुँचका अवसरहरुको सुनिश्चित गर्ने ।
(घ) विशेष प्राथमिकतामा रहेका लक्षित समुहहरुको क्षमताविकास तथा स्वरोजगारीका अवसरहरुको वृद्धि गर्ने ।
(ङ) गाउँपालिकामा लैससास सम्वन्धी नीतिगत व्यवस्था, संरचना र कार्यक्रमहरुको प्रवर्द्धन गर्ने ।
(च) गाँउपालिका, वडा कार्यालय र यसकाशाखाहरुमा लैससास संवेदनशिल अभ्यासहरुको विकास गर्ने,
(छ) गाँउपालिका र यस मातहतका योजनानिर्माण प्रकृया, कार्यान्वयन, अनुगमन र मुल्यांकन प्रकृयामा लैससासमैत्री कार्यप्रणालीको विकास गर्ने,

५. प्रमुखनीतिहरु

५.१ लैङ्गिक हिंसा, भेदभाव र बहिस्करणको अन्त्यकालागि न्यायमा समानपहुँच र आवश्यकताअनुसार संरक्षणात्मक उपायहरुको अवलम्वन गरिनेछ ।
५.२ लक्षित तथा सिमान्तकृत महिलाहरुको क्षमताअभिबृद्धि र जीवनस्तर सुधारका लागि बिशेष कार्यक्रमहरुलाई सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

५.३ लैङ्गिक हिंसा सम्वन्धी घटनाको कानुनी तथा न्यायिक सुनुवाइको सुनिश्चितता गरी हिंसा पिडित तथा प्रभावितहरुको न्यायमा पँहुचको विकास गरिनेछ ।

५.४ सबै प्रकारका हिंसा, शोषण तथा विभेद र वहिष्करण विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्वन गरीने छ ।

५.५ आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक रुपले विपन्नएवं एकलमहिलाहरुको लागिआय-आर्जन, क्षमता विकास र सशक्तिकरण गर्ने कार्यहरु कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

५.६ गाँउपालिकाको वजेट प्रणालीमा लैङ्गिकउत्तरदायी बजेट प्रणालीलाई अवलम्वन गरिदै लगिनेछ ।

५.७ मानव बेचबिखन तथा गम्भिर प्रकृतिका लैङ्गिकतामा आधारित हिंसाहरुको अन्त्यका लागि टोल टोलमा समुह गठन, सचेतना अभिबृद्धीका लागि घुम्ती सूचना शिविर लगायतका कार्यहरु गरिनेछ । हिंसा पिडित तथा प्रभावितहरुका लागि अल्पकालिनतथा दिर्घकालिन संरक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.८ परम्परागत हानिकारक अभ्यासहरुको अन्त्यकालागि समुदायको नेतृत्वमा सहभागितामुलक अभियानहरुको संचालन गरिनेछ ।

५.९ महिलाको यौन तथा प्रजनन् अधिकारको सुनिश्चित गरिनेछ । लिङ्गपहिचान गरी गरिने गर्भपतनलाई निरुत्साहित गरिन कालागि साथै विद्यमान कानुनी व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

५.१० कार्यस्थलमा हुने यौनजन्यदुर्व्यवहार र हिंसाको अन्त्यकालागि आवश्यकपहल गरिनेछन् ।

५.११ गाँउपालिकामा विशिष्टीकृत तथ्याङ्कहरुको व्यवस्था गरिनेछ । सोही विशिष्टीकृत तथ्याङ्कहरुको आधारमा आवश्यक योजना तथा कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५.१२ महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, अल्पसंख्यक, लोपोन्मुखजातिर विपन्नवर्गका नागरिकहरुलाई सकारात्मकविभेद र आरक्षणको माध्यमबाट हरेक अवसर हरुमा उनीहरुको अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिस्चितता गरिनेछ ।

५.१३ आर्थिक कृयाकलाप, उद्यमशिलता ररोजगारी लगायतकाअवसरहरुमा सबै नागरिकहरुको समावेशी प्रतिनिधित्वको प्रवर्धन गरिनेछ ।

५.१४ विभिन्नजातजातीतथा समुदायको लोपोन्मुख भाषा एवं सँस्कृतिहरुको संरक्षण र संवर्द्धन गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

५.१५ दलित, आदिवासी, जनजाती लगायत विशेष समुह समुदायहरुको परम्परागत पेशाहरुको संरक्षण, प्रवर्द्धन र आधुनिकीकरण गरी व्यावसायीकरणमा जोड दिइनेछ ।

५.१६ हिंसा तथा दुर्व्यवहारमा परेका जेष्ठ जागरिक, महिला तथा अन्य नागरिकहरुलाई संरक्षण ,उपचार र मनोविमर्श तथानिःशुल्क सहायताउपलव्ध गराईनेछ ।

५.१७ संविधानको धारा २४ को छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हकको आवश्यक कार्यान्वयनका सम्वन्धमानीति, कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था गरी गाँउपालिकालाई छुवाछुतमुक्त घोषणा गरिनेछ ।

५.१८ निःशुल्कउपचार, विमा, औषधीतथाअन्य सेवा सुविधाकाबारेमा दलित लगायत आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा सिमान्तकृत समुदाय सम्म पहुँचको विकास गरिनेछ ।

५.१९ कृषि, उत्पादन, घरेलु तथा मझौला उद्योगलाई बिशेष प्राथमिकता दिई त्यस्ता कार्य हरुमादलित तथा सिमान्त कृत समुदायको सहभागिता लाई विशेष जोड दिइनेछ । उनीहरुको व्यवसाय प्रवर्द्धनकालागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.२० गाँउपालिकाभित्र सञ्चालनमा आउने ठुला आयोजना हरुमा दलित लगायत अन्यआर्थिक र सामाजिक रुपमा सिमान्तकृत समुदायलाई प्राथमिकताका आधारमा शेयर दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५.२१ महिला, बालबालिका, दलित, आदवासी, जनजाति, उत्पिडित, विपन्नवर्ग, अपाङ्गतातथा पिछडिएका क्षेत्रका जनताको समानुपातिक सहभागिताका लागि नीतिगत व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५.२२ महिला, बालबालिका, आदिवासी लगायत मानवअधिकार सँग सम्वन्धित नेपालले अनुमोदन गरेका संयुक्त राष्ट्र संघ तथा अन्तराष्ट्रिय घोषणाका प्रावधानहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।

६. रणनीति तथाकार्यनीतिहरु

यो नीतिकार्यान्वयनकालागिनिम्न राणनीति तथाकार्यनीतिहरु अवलम्वन गरिनेछ ।

रणनीति	कार्यनीति
१. लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को अवधारणालाई नीतितथा योजना प्रकृयामा मूलप्रवाहीकरण गरिनेछ ।	१. नीति, नियम, कार्यविधिआदिबनाउँदा लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई समावेश र सम्बोधन गरिनेछ । २. तथ्याङ्कव्यवस्थापन प्रणालीमा सबै लिङ्गतथा सामाजिक समूहहरुको खण्डीकृत तथ्याङ्क राख्ने व्यवस्था गरिनेछ । ३. योजनानिर्माण प्रकृयामा सबै लिङ्ग तथा आर्थिक र सामाजिक समुह समुदायहरुको सहभागिता सुनिश्चित गरिनुका साथै समानुपातिक लाभ पाउने कुराको सुनिश्चिता गरिनेछ । ४. विकास प्रक्रियामा कोही नछुटुन् (Leave no one behind) सम्वन्धी मान्यतालाई आत्मसात गरी नीतितयार गरिनुका साथै सोहीअनुसार कार्यान्वयन गरिने छ । ५. लैङ्गिकतथा सामाजिक हिंसाहरुमाशुन्य सहनशिलता अपनाइनेछ ।
२. प्राविधिक तथा गुणस्तरीय शिक्षामा समावेशीपहुँच वृद्धि गरिनेछ ।	१. समावेशी शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न निरन्तर अनुगमनलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । २. प्राविधिकशिक्षामा सामाजिक र आर्थिक रुपमावहिष्करणमा रहेका समुदायको पहुँच वृद्धि गरिनेछ । ३. सबै तह र सबै पृष्ठभुमीका विद्यार्थीहरुमा समानपहुँच रहनेगरी विद्युतिय सूचनाप्रविधिको उपलब्धता र सूचनाप्रविधिमा आधारित शिक्षण सिकाइको अभ्यास हुने वातावरण तयार गरिनेछ ।
३. बालमैत्री, छात्रा मैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री	१.सबै विद्यालयमा बालमैत्री, छात्रामैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री संरचनानिर्माणलाई प्राथमिकतादिइने छ ।

रणनीति	कार्यनीति
शैक्षिकपूर्वाधार, सामग्री र उपकरणको व्यवस्था गरी शिक्षा प्रणालीमा समावेशिता प्रवर्द्धन गरिनेछ ।	२. सबै विद्यालयमा सेनेटरी प्याडको उपलब्धता र उपयुक्तप्रयोगलाई व्यवस्थित गराइने छ । ३. विद्यालयमा छात्र छात्राका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालयको व्यवस्था गरिनेछ । छात्राले प्रयोग गर्ने शौचालय छात्रा मैत्रीहुनेछन् । ४. अपाङ्गताभएका छात्र छात्राका लागिसहज शैक्षिक सिकाइ वातावरण तयार गरिनेछ ।
४. जेष्ठ नागरिकहरुको सम्मान कालागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।	१. बैंकहरुसँग सहकार्यमार्फत् घुम्ती बैंकिङ सेवाविस्तार गरी सामाजिक सुरक्षाभत्ता टोलटोलमै वितरण गरी ज्येष्ठ नागरिकको जीवनमा थप सहजबनाइनेछ । २. हरेक वडामा प्रतिक्षालय (फुर्सदको समयमा छलफल गर्ने तथा आराम गर्ने सामुहिक स्थल) निर्माण गरी ज्येष्ठ नागरिकहरुको ज्ञान तथा अनुभव नयाँ पीढिमा हस्तान्तरणको वातावरण सिर्जना गरिनेछ । ३. जेष्ठ नागरिकहरुकालागि निशुल्क स्वास्थ्य उपचार, सम्मान कार्यक्रम र जेष्ठ नागरिकहरु मथि हुन सक्ने संभावित विभेदको अन्त्यकालागि आवश्यक नीति, कार्यक्रम र सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. लक्ष्यित वर्गको सशक्तिकरण तथा क्षमताविकास गरिनेछ ।	१. गाउँपालिका स्तर तथा वडास्तरमा सबै लक्षितवर्गका सञ्जाल गठन गरी कृयाशिल गराइने छ । २. परम्परागत हानीकारक अभ्यासहरुको अन्त्य गर्न सचेतना सहित प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । ३. निर्णायक तहमा लक्षितवर्गको अर्थपुर्ण सहभागिताका लागि नीतिगत तथा व्यवहारिक तहबाट अग्रसरता लिइनेछ । ४. लक्षितवर्गमा अधिकार र कानुनी व्यवस्थाको सम्बन्धमा क्षमताविकासका गतिविधि सञ्चालन गरिनेछ । ५. एकल महिला तथा विशेष प्राथमिकता समुहहरुका लागि सीपमूलक तालिम तथा अन्य क्षमताअभिवृद्धि कार्यक्रमहरुमा प्राथमिकतादिई स्वरोजगारका अवसर वृद्धि गरिनेछ ।
६.लक्षितवर्गलाई स्वरोजगार तथा सुरक्षाको व्यवस्था गरिनेछ ।	१. महिला, दलित, अपाङ्गताभएका व्यक्ति र विशेष समुह, समुदायहरुको स्थानीयस्तरमा रोजगारी का अवसरका सृजनागर्न आवश्यक तालिम तथा प्रोत्साहनका अवसर उपलब्धगराइन`छ । २. लैङ्गिक हिंसाका घटना पिडित तथा प्रभावित हरुकालागि आवश्यकता अनुसार सुरक्षित गृह सहित जिविकोपार्जन कार्यक्रमको लागि विभिन्ननिकाय सँग समन्वय गरिनेछ । ४. अनाथ तथ ।असहाय जेष्ठ नागरिकको लागि उचित व्यवस्था सहितको आवासीय सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६. लैससासनीतिको कार्यान्वयन र अनुगमनतथामुल्यांकन

६.१ लैससास नीतिको कार्यान्वयन

गाउँपालिकामा महिला,बालबालिकातथा जेष्ठ नागरिक शाखामार्फत आवश्यक कर्मचारी र स्रोतको व्यवस्था गरी नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । लैससास सम्पर्क बिन्दुको व्यवस्था गरिनेछ । सम्वन्धित शाखा तथा सम्पर्क विन्दुमार्फत लैससास सवालहरुको सम्वोधन गरिनेछ ।

लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण नीति कार्यान्वयन गर्न विशेषत निम्नानुसारका कार्यहरू समेटिनेछन् :

- लैससाससँग सम्वन्धित नीतिगत व्यवस्थाहरु गर्ने,
- गाउँपालिकामा लैससास वा सम्वन्धित फोकलशाखाको सुदृढीकरण गर्ने,
- लैससासलाई सम्पर्क विन्दुको व्यवस्था गर्ने,
- महिला,दलित, आदिवासी, जनजातिलगायतविशेष समुह समुदायहरुको सशक्तिकरणका लागिविशेष समन्वय समितिहरुको गठन र कृयाशिलता,
- गाउँकार्यपालिका तहमा लैङ्गिक समानतातथा सामाजिक समावेशीकरण समितिको गठन गरी नीतिगत तहमा प्रभावकारी संरचना तयार गरी कृयाशिल वनाउने,
- न्यायिक समितिलाई समेत लैससाससँग सम्वन्धित सवालहरुमा कृयाशिल वनाउने,
- लैससाससँग सम्वन्धित विषयवस्तु तथा सवालहरुमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, सरोकारवालाहरु त्था नागरिकहरुको क्षमता विकास गर्ने,
- वडा समितिहरुको सहजीकरणमा सबै वस्ती तहमाविभिन्न समूहहरूको प्रतिनिधित्वहुनेगरी लैससास मूलप्रवाहीकरण संयन्त्रहरुको व्यवस्थागर्ने,
- विकास प्रक्रियामा कोही नछुटुन् (Leave no one behind) सम्वन्धी मान्यता गाँउपालिकाका नीति तथा कार्यक्रममा आत्मसात गरिनेछ ।
- लैङ्गिकतथा सामाजिक हिंसाहरुमाशुन्य सहनशिलतालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

६.२ लैससास नीति को अनुगमन तथा मुल्यांकन

यो नीतिको कार्यान्वयनकालागि निम्नानुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना तय गरिएको छ ।

अनुगमन र मुल्यांकन	समयावधि	जिम्मेवारी
चैमासिकप्रगति समिक्षा	प्रत्येक चार चारमहिनामा	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा
अनुगमन	नियमित तथा निरन्तर	गाउँपालिका, सरोकारवालाहरु र सामाजिक संघ संस्थाहरु सहितको अनुगमन समिति गठन गरी कृयाशिलबनाउने
वार्षिक समिक्षा तथा वार्षिक कार्य योजनातर्जुमा	प्रत्येक वर्षको जेठ मसान्तभित्र	महिला, बालबालिकातथा जेष्ठ नागरिक शाखा
लैससाससँग सम्वन्धित तथ्यांकहरुको अद्यावधिक	प्रत्येक छ छ महिनामा	महिला, बालबालिकातथा जेष्ठ नागरिक शाखा तथा सम्वन्धित शाखाहरु
लैससाससँग सम्वन्धित वार्षिक स्थिती पत्रप्रकाशन गर्ने	वार्षिक	गाउँकार्यपालिका तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति
नीतिको कार्यान्वयन र उपलब्धीका सम्वन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई	वार्षिक	गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरु

७. नीतिकार्यान्वयनमाआउन सक्ने जोखिमहरु

परम्परात हानीकारक अभ्यास तथा समाजमा रहेका हिंसा, विभेद लगायतका अभ्यासहरुले लैससासमा शुरुमा सबैको साथ नरहन पनि सक्दछ । समाजमा विभिन्न खालका लैससास विरुद्धका गतिविधि भईरहदा पनि यस्ता सवालमा आवाजदिनका लागि समाज तयार नहुन सक्दछ । समाजमा हिंसा, विभेद भएको अवस्थामा पनि सरोकारवालाहरु चुप रहन सक्दछन् । यस्ता जोखिमहरुको न्युनिकरणका लागि जन प्रतिनिधिहरुको नेतृत्वमा सामुहिक प्रतिवद्धता अभियान संचालन गरिनेछ । गाँउपालिकाले विभिन्न सरोकारवालाहरुको समन्वयमा नियमित अनुगमन गर्नेछ । गाँउपालिकाका नीति, योजना र कार्यक्रममा विशेष लक्षित समुहको सर्वोत्तम हित प्राथमिकतामा रहनेछ । विशेष

लिंग, समुह, समुदायमाथि हुने कुनै पनि प्रकारको हिंसा, विभेद, शोषण, बेवास्ता र हानीकारक अभ्यासहरुमा गाँउपालिकाले शुन्य सहनशिलता अवलम्वन गर्नेछ ।

८. नीति कार्यान्वयनमा स्रोतको व्यवस्थापन

यो नीतिको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गाँउपालिकाले गर्नेछ । स्रोत व्यवस्थापनका लागि गाँउपालिकाले विभिन्न सरोकारवाला निकायहरु, संघ संस्थाहरु तथा साझेदारहरुसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्न सक्नेछ ।

९. लैससास अभियानका लागि सरोकारवालाहरु

लैससास नीतिको कार्यान्वयनका लागि यससँग सम्वन्धित कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि वडागत मुख्य सरोकारवालाहरुको पहिचान वार्षिक रुपमा गरिने छ । यीनै सरोकारवालाहरु सँगको समन्वय, साझेदारी र नेतृत्वमा यो नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । नीतिको कार्यान्वयनका लागि गाँउपालिका र वडा दुवै तहमा लैससास वहुसरोकारवाला भेला, वहुसरोकारवालाको संयन्त्र गठन र कृयाशिलता गराइनेछ ।

१०. नीतिको प्रचार प्रसार

स्थानिय संचार माध्यमहरुसँग सहकार्यता गरी लैससास नीति र यसकाव्यवस्थाहरुको प्रचार प्रसार गरिनेछ । गाँउपालिकाको वेभसाइट, सोसल मिडिया साइटहरुमा यस लैससास नीतिमाभएकाव्यवस्थाहरुको प्रचार प्रसार गरिनेछ । गाँउपालिका काविभिन्न कार्यक्रमहरुमा पनि यो लैससास नीतिको व्यवस्थाहरुको प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

११. नीतिको पुनरावलोकन

यो नीतिको प्रत्येक वर्ष वार्षिक समिक्षा गरी समयक्रम अनुसार गर्नुपर्ने पुनरावलोकन गरिनेछ । वार्षिक समिक्षाबाट प्राप्त सुझावहरुलाई गाँउकार्यपालिकामा पठाई कार्यपालिकाबाट पारित गरी गाँउ सभा मार्फत नीतिको पुनरावलोकन सहित कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१२. मुल्यमान्यताहरु

लैससासको प्रवर्द्धनका लागि यस गाँउपालिको निम्न मुल्य मान्यताहरु रहेका छन् । यिनै मुल्यमान्यताको प्रवर्द्धन मार्फत यो लैससास नीतिका उद्देश्यहरुको प्राप्तिका लागि योगदान पुर्‍याइनेछ ।

क. गाँउपालिकाको अगुवाईमा उपलब्धश्रोत तथा साधन हरुको लैससास अभियानमा बढी भन्दा बढी प्रयोग,

ख. गाँउपालिकामा सबै खालका दुर्व्यवहार, विभेद, शोषण, हिंसामा शुन्य सहनशिलता अपनाउने,

ग. लक्षित समुहको सर्वोत्तमहित र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
घ. लैसासासका लागि प्रभावकारी समन्वय र सहकार्यलाई प्रवर्द्धन गर्ने,
ड. लैससासलाई नीति, संरचना र अभ्यासमा मुलप्रवाहीकरण गर्ने ।

प्रमाणित मिति : २०७७/०१/२६